

Opwaarderingsverzoek en vragen m.b.t SB Evaluatie en Actualisatie Uitvoeringsagenda Circulaire Samenleving 2021-2023

Partij	Nr	Vraag / Input	Antwoord / Reactie
D66	1	<p>Opwaarderingsverzoek:</p> <p>“D66 heeft kennis genomen van de vele ingezette activiteiten op het gebied van bevorderen van bewustwording van circulair werken. Uit het stuk blijkt ook hoe het Rijk circulair positioneert tov andere vragen. D66 wil met GS in gesprek over de insteek van Provincie Utrecht en de impact die we als provincie naast bewustwording kunnen maken. De recente geopolitieke ontwikkelingen maken wederom duidelijk dat de urgentie mbt schaarste van grondstoffen hoog is. Inzetten van kennis van de grondstoffenstromen in onze provincie en de rol die ketenregisseurs buiten het provinciehuis zouden kunnen spelen om die kennis op te halen zou wat D66 verder geprioriteerd mogen worden, evenals versnelling van de eigen rol als launching customer via onze inkoop en het convenant duurzaam bouwen.”</p>	<p>Omdat circulariteit als een concernopgave is geclassificeerd die de hele organisatie aangaat, is het randvoorwaardelijk te werken aan brede kennisontwikkeling en bewustwording in de organisatie om resultaten te kunnen behalen met veel impact. Inmiddels is duidelijk dat zonder goed besef en begrip van de opgave, deze niet goed door organisatie kan worden gedragen en het voor de organisatie ingewikkeld is initiatieven op te starten waarmee die gewenste impact kan worden behaald.</p> <p>Dat wil niet zeggen dat we niet proberen impact te behalen daar waar we kunnen. Juist op de punten die door de D66-fractie worden genoemd, is het afgelopen jaar serieus geïnvesteerd en zijn we echt een grote stap verder dan een jaar geleden.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Er is een eerste versie van een grondstoffenmonitor ontwikkeld om onze regionale grondstofstromen in beeld te krijgen. Deze monitor wordt momenteel doorontwikkeld door TNO, het CBS en geoFluxus waarbij de data en informatie uit de grondstoffenscanner.nl een regionale vertaling krijgt. Dit betreft nadrukkelijk ook data over kritieke metalen. - Er is dit jaar onderzoek uitgezet naar de inzet van ketenregisseurs door andere organisaties, met als doel de geleerde lessen daarvan te kunnen gebruiken bij een toekomstige eigen investering ketenregisseurs. De resultaten worden in besproken met de ROM, die ook aangeeft interesse te hebben in ketenregisseurs. - Er is dit jaar capaciteit opgenomen van 1 fte voor het verbeteren van circulair opdrachtgeverschap en inkopen in de organisatie. Er is budget om deze capaciteit in ieder geval tot en met 2024 in te zetten. <p>Aandacht gaat daarbij uit naar verdere kennisontwikkeling over circulair inkopen in de organisatie (de beslissing om al dan niet duurzaam aan te besteden ligt namelijk bij de interne opdrachtgever), naar het ondersteunen in circulair opdrachtgeverschap van projectteams bij specifieke projecten, naar het opstarten van monitoring van circulair inkopen en naar het opzetten van circulair contractmanagement en naar (grondstoffen)data van het assetmanagement. Ook wordt er actief deelgenomen aan kennis- en netwerkbijeenkomsten ter bevordering van kennisontwikkeling intern. Denk daarbij aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het Versnellingsnetwerk Circulair Inkopen. Dit netwerk is een initiatief van Rijkswaterstaat, MVO Nederland, Nevi en PIANOo en faciliteert de verbinding tussen (publieke en private) inkopende organisaties en ketenpartners om zo ervaringen en nieuwe inzichten uit te wisselen. • Community of practice (CoP) contract management in circulaire inkooptrajecten

			<ul style="list-style-type: none"> • Werksessie Eenheid in Verscheidenheid waarin alle 12 provincies vertegenwoordigd zijn. • Het Regionaal Circulair InkoopersOverleg (RCIO) • Cirkelstad <p>Op dit moment wordt een concept van het geactualiseerde inkoopbeleid binnen de organisatie besproken. Op basis van de wensen van het college en de statenbrief hierover komt in oktober een statenbrief naar u toe in het kader van een wensen en bedenkingenprocedure zoals eerder aan u is toegezegd. Het betreft een groot en complex dossier, waarbij samenwerking is vereist tussen zeer veel afdelingen en lagen in de organisatie.</p> <p>- Het convenant duurzaam bouwen is in 2021/2022 ontwikkeld samen met veel partijen, wat kan worden beschouwd als een grote stap voorwaarts voor onder andere circulair bouwen in de organisatie. Daarnaast investeert de Provincie Utrecht, onder voorbehoud van het besluit van uw Staten over de Kadernota, extra in circulair bouwen met een bijdrage van €250.000,- voor de jaren 2022, 2023, 2024 en 2025 aan de roadmap circulair bouwen van de ROM Utrecht Region. De komende periode wordt gewerkt aan de verbinding tussen het convenant duurzaam bouwen en deze roadmap.</p>
VVD	2	<p><u>Opwaarderingsverzoek:</u></p> <p>Anders dan bij de bespreking van de vorige Uitvoeringsagenda door de gedeputeerde is aangekondigd, is op p.14 in de geactualiseerde Uitvoeringsagenda de rechterkolom bij Economie leeg. Dit houdt dus in dat er volgens de gedeputeerde in de transitie naar een circulaire samenleving op het gebied van economie geen mogelijke nieuwe activiteiten (eventueel nader te verkennen) zijn. De VVD wil met de gedeputeerde bespreken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hoe die conclusie zich verhoudt tot de zoektocht die de VVD-fractie onder ondernemers en economen ziet om de veranderingen in de economie vorm te geven; • en hoe hij tot die conclusie gekomen is nadat hij eerder aangaf dat er wel een invulling zou komen. 	Zie antwoord vraag 3
	3	<u>Vragen:</u>	

Bij de bespreking van de vorige Uitvoeringsagenda heb ik de gedeputeerde gevraagd of het feit dat bij programma 8, Economie, het vak "Mogelijke nieuwe activiteiten (eventueel nader te verkennen)" leeg was, inhield dat er op het vlak van Economie niets meer te wensen of te verkennen valt waar het gaat om de transitie van de economie. Hij gaf aan dat dit zeker niet het geval was en dat in een volgende versie dit vak gevuld zou zijn. Op p.14 in de geactualiseerde Uitvoeringsagenda is de rechterkolom bij Economie echter... leeg. Houdt dit echt in dat met de huidige en geplande activiteiten (linkerkolom) de provincie al het mogelijk denkbare doet om waar nodig te ondersteunen bij de transitie van de economie?

Ten opzichte van de uitvoeringsagenda van vorig jaar is er bij economie wel een aantal nieuwe activiteiten en verkenningen geïnitieerd. Deze dragen bijvoorbeeld direct en indirect bij aan activiteiten die wel zijn genoemd in de linkerkolom, zoals het organiseren van netwerkevents, aan de ontwikkeling van samenwerkingsverbanden voor en tussen bedrijven, kennisinstellingen en overheden, of aan financiering van circulaire innovaties. Door een technische reden is de actualisatie van deze nieuwe activiteiten niet goed in de tekst terecht gekomen. Excuses hiervoor.

Momenteel worden nieuwe acties ondernomen en verkend:

- Een grote nieuwe activiteit leest u terug in de Kadernota 2023 bij het programma economie. Het betreft het innovatieprogramma Digitalisering van de circulaire bouweconomie. Dit betreft een voorstel dat met de ROM Regio Utrecht is uitgewerkt en aanvullend werkt op de energie die we hebben gezien bij het bedrijfsleven n.a.v. het Convenant duurzaam bouwen. Voor de uitgebreide omschrijving verwijzen wij u naar de Kadernota pagina 33.
- Het verkennen van (inter)nationale programma's en fondsen ten behoeven van innovatief circulair ondernemerschap. Met het oog op de toekomst van Europa en Nederland, willen wij sterker aansluiten bij bijvoorbeeld Europese kansen en programmering voor ondernemers.
- Het versterken van de (onderlinge) samenwerking van de regioversnellers Groene Hart Werkt, Regio Foodvalley Circulair & Alliantie Cirkelregio. De provincie Utrecht wordt sterker wanneer alle regioversnellers beter samenwerken en elkaar opzoeken en aanvullen. Dit zal in het voordeel van (circulaire) ondernemers zijn, wanneer er een meer efficiënte en slagvaardige samenwerking ontstaat.
- Het versterken van de samenwerking binnen de 'Coalitie Ondernemerschap' in samenwerking met regionale partners uit de Alliantie cirkelregio. Economie neemt ambtelijk deel aan deze coalitie die is gevuld met regiopartners uit het centrum van de provincie Utrecht. Er is behoefte om meer samen te gaan werken en te kijken om gezamenlijk projecten ten uitvoering te brengen. Wij zouden dit graag naar een hoger niveau willen brengen.
- Er wordt onderzocht op welke wijze het project *Money Meets Ideas Brainport*, opgezet door KplusV en de Rabobank in samenwerking met VNO-NCW en de regiopartijen, en gesubsidieerd door RVO via de One Single Hub regeling, aanvullend kan worden uitgewerkt voor circulaire ondernemers uit de Regio Utrecht. Dit doet de provincie in samenwerking met de ROM. Doel van het initiatief is meer kapitaal beschikbaar maken voor innovatieve startende en snel groeiende start-ups en scale-ups via business angels (informal investors), en een nieuwe generatie business angels op te leiden voor het doen van

			<p>investeringen.</p> <p>- in de Kadernota wordt ook voorgesteld geld uit te trekken voor het versterken van de organisatiegraad op bedrijventerreinen. Op pagina 34 van de Kadernota wordt dit toegelicht. Een versterkte organisatiegraad gaat ons helpen bij de inzet te intensiveren en te verduurzamen op bedrijventerreinen. Daarbij hoort wat ons betreft ook de mogelijkheid voor het creëren van kortere ketens en de bijdrage die dit kan leveren in circulaire goederenstromen.</p>
SGP	4	<p>Opwaarderingsverzoek:</p> <p>Wij maken ons er zorgen over dat in deze aanpak de beleidsterreinen waar wij directe invloed op hebben (mobiliteit en woningbouw) op rood staan. We willen juist hier graag een concrete en actieve inzet zien vanuit de provincie. Juist waar we zelf aan de lat staan moeten we het goede voorbeeld geven wat ons betreft. Daarnaast steunen we op zich een adaptatieve aanpak, maar zien we wel graag dat de Staten grip blijft houden op het programma en de keuzes die in prioritering worden gemaakt.</p>	<p>Bij mobiliteit is ervoor gekozen om de activiteiten die structureel plaatsvinden en niet specifiek worden ontwikkeld in het kader van circulariteit, uit de actualisatie te halen. De meeste activiteiten binnen mobiliteit worden structureel geborgd in onze processen. Voor het verwijderen van deze activiteiten is metname gekozen om de leesbaarheid te vergroten en datgene in beeld te brengen dat specifiek op circulariteit wordt ondernomen. Dat wil niet zeggen dat de activiteiten die op rood staan niet meer worden uitgevoerd, maar wel dat ze niet zijn opgenomen in de actualisatie.</p> <p>Voor woningbouw geldt dat onze direct invloed beperkt is. De Provincie bouwt zelf geen woningen, die taak ligt bij gemeenten. Via het convenant Duurzaam Bouwen proberen wij zoveel mogelijk partijen, zowel publiek als privaat, te stimuleren dit zo duurzaam mogelijk te doen, waarbij ook circulariteit wordt meegenomen. Daarnaast investeert de Provincie Utrecht, onder voorbehoud van het besluit van uw Staten over de Kadernota, extra in circulair bouwen met een bijdrage van €250.000,- voor de jaren 2022, 2023, 2024 en 2025 aan de roadmap circulair bouwen van de ROM Utrecht Region. De komende periode wordt gewerkt aan de verbinding tussen tussen het convenant duurzaam bouwen en deze roadmap.</p> <p>Ten aanzien van grip op het programma en keuzes in de prioritering deelt de SGP een begrijpelijk zorgpunt. In tegenstelling tot veel andere reguliere programma's kenmerken transitieopgaven zich echter door een grote complexiteit, en een zoektocht voor alle betrokkenen hoe voorwaarts richting onbekend en nieuw terrein. Het was dan ook niet zonder reden dat de SGP bij het vaststellen van de beleidsvisie circulaire samenleving in juni 2021, GS verzocht de bekende X-curve op te nemen in de beleidsvisie. De beschrijving die daarbij is gegeven in de beleidsvisie luidt:</p> <p><i>'Zoals in hoofdstuk 1 en 2 is benadrukt, is de beweging naar een circulaire samenleving een complex en langjarig transitieproces; een systeemverandering op verschillende geografische en bestuurlijke schaalniveaus. Het is een transitie die de komende tijd al lerend plaatsvindt. Hoe dit transitieproces verloopt, verschilt per beleidsveld en sector. Het eindresultaat van zo'n</i></p>

			<p><i>systeemverandering is van tevoren niet te plannen. [...] Opvallend is dat vaak vergeten wordt dat traditionele rolverdelingen zélf ook aan verandering onderhevig zijn in de transitie naar een circulaire economie. Reeds bestaande, gangbare, of zelfs geïnstitutionaliseerde verhoudingen en rollen uit de dagelijkse praktijk zullen tegen het licht gehouden worden van een nieuwe maatschappelijke, circulaire, context. Dat kan leiden tot tijdelijke onduidelijkheid, frictie of zelfs chaos, ook bij onszelf en onze eigen organisatie, zoals kenmerkend wordt aangegeven in de transitie x-curve van het Drift Instituut, waar we ruimte aan zullen geven' (p.34/35).</i></p> <p>Wij begrijpen de zorg van de SGP-fractie over sturing en prioritering, en werken aan organisatiebrede verbeteringen. Tegelijkertijd vragen wij ook uw begrip voor de complexiteit van het vormgeven van deze relatief nieuwe transitieopgave in de organisatie, en de ruimte die daarbij nodig is voor enige onduidelijkheid op sommige momenten.</p> <p>De zorgen rondom prioritering zijn juni 2021 ook breed door Provinciale Staten geuit bij het vaststellen van de bovengenoemde beleidsvisie. Terecht, want noch de beleidsvisie noch de uitvoeringsagenda schept op dat punt momenteel veel duidelijkheid. Omdat keuzes maken over de prioritering van zaken bij een nieuwe organisatiebrede opgave veel interne investering vraagt waarvoor tijd nodig is, is met uw Staten destijds afgesproken dat we een verbeteringslag zullen aanbrengen en deze aan u zullen voorleggen in een circulaire middellangetermijnstrategie. Met de nieuwe activiteit 'Fase 1 Strategieontwikkeling: Kennisontwikkeling en bewustwording circulariteit' die voor alle domeinen is opgenomen in de geactualiseerde uitvoeringsagenda wordt hieraan momenteel gewerkt.</p>
GroenLinks	5	<p><u>Opwaarderingsverzoek:</u></p> <p>Graag aan we in gesprek over enkele zaken die we opvallend vonden in deze evaluatie en de conclusies die hieraan verbonden werden, bv;</p> <p>RO; Enerzijds wordt aangegeven dat vooruitgang afhankelijk is van enkele intrinsiek gemotiveerde werknemers, anderzijds dat circulariteit geborgd is in omgevingsvisie. Als circulariteit geborgd is, hoe komt dat dan terug in de bedrijfsprocessen van die afdeling? Hoe wordt circulariteit als leidraad dan echt verankerd?</p>	<p>In de Omgevingsvisie Provincie Utrecht is circulariteit ondergebracht in de rode draad/ het overkoepelende thema 'Gezonde en Veilige Leefomgeving'. Dit werkt op diverse punten al door in de zeven inhoudelijke thema's. Ook is de ambitie opgenomen om dit via de Omgevingswetprogramma's en uitvoeringsprogramma's verder te versterken en verder door te laten werken.</p> <p>De Omgevingsvisie gaat over alle beleidsterreinen van de fysieke leefomgeving, en dus over alle inhoudelijke domeinen van de provinciale organisatie. Veel aspecten die in de evaluatie terugkomen raken aan de Omgevingsvisie. Het is dus niet aan één afdeling/ domein om hier uitwerking aan te geven.</p> <p>Wat uit de evaluatie blijkt, is dat verankering in de Omgevingsvisie niet direct leidt tot verankering in alle bedrijfsprocessen, of beter, inhoudelijke werkprocessen van de provinciale organisatie. Hier is tijd voor nodig. Er zijn echter al wel goede voorbeelden, zoals de evaluatie laat zien. De belangrijkste</p>

			<p>opdracht nu is om dit te verbieden, zodat er een brede basis ontstaat.</p> <p>Wanneer specifiek gekeken worden naar RO en de doorwerking van circulariteit in de Omgevingsvisie gaat het o.a. om het terugbrengen van emissies en schadelijke stoffen in het milieu. Het compact plannen en daarbij te kiezen voor duurzame mobiliteit en meervoudig ruimtegebruik zijn uitgangspunten van het Utrechtse omgevingsbeleid: <i>Concentreren & Combineren</i>. De uitgangspunten worden meegenomen in de programma's die we opstellen en ook in de opgaven voor toekomstige gebiedsontwikkelingen.</p> <p>In de Omgevingsvisie worden daarnaast al specifieke uitwerkingen benoemd of aangekondigd op andere beleidsterreinen. Het gaat bijvoorbeeld om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • circulaire c.q. kringloop-landbouw met als doelstellingen natuurinclusievere bedrijfsvoering, alsmede reductie van CO2 en stikstof te realiseren. De verankering zit in de uitwerking en uitvoering. • Het opstarten van verschillende onderzoeken en programma's, zoals: <ul style="list-style-type: none"> - Programma Groen Groeit Mee - Handreiking Circulaire Gebiedsontwikkeling <p>Ook werkt de provincie samen met coalitiepartners en andere overheden binnen coalitie-netwerken.</p> <p>Het college van rijksadviseurs, ministerie BZK, is in samenwerking met de provincie een onderzoek gestart naar circulaire landschapsontwikkeling: Biobased Bouwen in de Stadsranden / Groot Haarzuilens. Dit onderzoek gaat uit van een transitie van landschap en landbouw waar ruimte is voor de teelt van biobased bouwproducten (hout, vlas, etc) waarbij ruimtelijk kwaliteit, biodiversiteit en klimaatrobuustheid tevens worden versterkt.</p>
6		<p>Ik mis bij Landelijk gebied de reflectie dat circulariteit nu niet wordt meegenomen in de landbouwtransitie; een transitie faciliteren naar biobased bouwen door vezels te verbouwen voor die transitie, ipv intensieve veehouderij. Wordt dit idee al verkend binnen de organisatie? Het gaat om systeemtransformatie, niet optimalisatie van huidige restrstromen.</p>	<p>In het kader van het provinciaal landbouwbeleid zijn we volop gericht op kringlooplandbouw. Efficiënt gebruik maken van grondstoffen, verminderen gebruik van kunstmest en verminderen geïmporteerd krachtvoer hebben hierbij de aandacht. In de Foodvalley is men o.a. bezig met het hergebruik van reststromen uit landschap en natuur. Maar ook biobased producten hebben de aandacht, ondanks dat onze provincie geen echt akkerbouw gebied kent. In de Veenweiden wordt geëxperimenteerd met verschillende natte teelten die mogelijk ook ingezet kunnen worden voor biobased bouwmaterialen. Tevens wordt met een aantal partijen onderzoek gedaan naar nieuwe biomassa teelten die passen in het Utrechtse landschap.</p> <p>Vanuit het Strategisch bosbeleid zijn geen expliciete maatregelen opgenomen m.b.t. biobased bouwen. Wel hebben we opgenomen dat hout een belangrijke</p>

			rol kan spelen in de transitie naar een circulaire economie, omdat houtproducten in veel gevallen kunststof, staal, beton en baksteen kan vervangen. Houtbouw zien we bijvoorbeeld als een duurzaam alternatief in de woningbouw. We streven naar hoogwaardige duurzame toepassingen van het hout dat in onze bossen wordt geoogst.
	7	Biobased Bouwen; hoeveel plannen zijn er inmiddels gemaakt in de provincie m daadwerkelijk biobased of circulair te bouwen?	Dit wordt niet gemeten. Circulair bouwen kan eventueel wel onderdeel worden van Planregistratie, maar dat kan pas vanaf 2023 aangepast worden en dan gaat het om plannen niet om daadwerkelijk gerealiseerde projecten.
	8	Er staat in de tekst rond economie dat “Verleiden beter werkt dan dwang”. Wij vinden dit een verkeerd frame, waar we ook weinig begrip voor kunnen opbrengen. Waarom wordt er uitgegaan van subsidiering/financiering, terwijl ook regelgeving een doelmatig middel kan zijn om circulariteit te stimuleren?	<p>Regelgeving kan een doelmatig middel zijn om circulariteit te stimuleren. De toekomstige regelgeving zal volgen vanuit Europees en landelijk beleid en als provincie volgen wij deze ontwikkelingen. We zijn ons ervan bewust dat de huidige wet- en regelgeving als belemmerend wordt ervaren door ondernemers. Realiteit is tegelijk dat veel ondernemers wel verwachten dat regelgeving zal volgen, maar zich nu nog niet genoodzaakt voelen om te acteren en daarom niet bewust bezig zijn met circulair ondernemen.</p> <p>Door in te zetten op positieve stimulering zetten wij in op het te laten zien wat reeds wel mogelijk is. Wij willen ondernemers faciliteren om alvast stappen te zetten terwijl ontwikkelingen rondom regelgeving aan de gang zijn. Door kennis – onder andere over toekomstige en huidige regelgeving-, tools en ondersteuning aan te bieden, verleiden wij ondernemers actief te worden voordat de uiteindelijke regelgeving zal worden ingevoerd.</p>